

JUDITA ZIDAR, IGRALKA

PREPOZNAVANOST JE MINLJIVA

Igralka Mestnega gledališča ljubljanskega Judita Zidar občuduje odprte ljudi, ki so v stiku s svojim bistvom. Med najinim pogovorom sem dobila občutek, da je tudi ona takšna, saj je sočutna opazovalka življenja, ki ceni medčloveške odnose. Njena naravnost k človeku se izraža tudi v njeni igri, saj je prepričljivo upodobila veliko ženskih likov.

BESEDILO: DANAJA LORENCIČ // FOTOGRAFIJE: ALEKSANDRA SAŠA PRELESNIK

Ze med študijem ste igrali v profesionalnih produkcijah. Kako se spominjate svojih igralskih začetkov?

Z igranjem sem se srečala že v srednji šoli. Pred gimnazijo Poljane so me našli lovci na statiste, ker je brat moje prijateljice sodeloval s filmskim studiem Viba film, ki je bil v bližini naše šole. Takrat sem nastopila kot statistka v filmu Draga moja Iza in režiser Vojko Duletič je želel, da igram naslovno vlogo. Pravzaprav to ni bila prava vloga, ampak privid, sanje glavnega junaka. Tri dni sem snemala film, nato so me še dvakrat poklicali za manjše vloge. Po gimnaziji pa sem se vpisala na Filozofsko fakulteto, kjer sem študirala sociologijo in slavistiko.

Zakaj ste se odločili za ta študij?

Slavistiko sem izbrala, ker mi je bil jezik blizu. Nisem vedela, kaj točno želim študirati, zato sem izbrala ta študij, pri katerem sem se počutila najbolj domače, medtem ko me je sociologija zelo zanimala. Študij sociologije je bil zelo zanimiv, hlastala sem po znanju in odkrivanju odnosa do sveta.

Najbrž vam sociološko znanje koristi tudi pri igralskem poklicu, saj morate razumeti družbeni kontekst, v katerem se dogaja določena predstava.

Da, vendar se vloge rojevajo iz lastnega doživetja sveta in vsak igralec svet doživlja po svoje. Režiser nam pomaga, da različ-

ne svetove združimo v celoto. Pri študiju sociologije sem čutila eksplozijo miselne svobode, vendar sem se pozneje odločila za študij igre. Želela sem namreč opravljati delo, ki bi me vse življenje izpolnjevalo in veslilo.

Kako so vaši starši sprejeli odločitev za igralski poklic?

Podpirali so me, vendar so bili takrat drugačni časi, saj ni bilo strahu, da ne boš dobil službe. Študiralo je malo ljudi, še manj jih je končalo študij, vendar so vsi imeli službe. Tudi gimnazije niso vsi dokončali, v drugem letniku nas je le polovica imela pozitiven uspeh. Veljali so namreč visoki standardi, ki si jih moral upoštevati, če si želel napredovati v višji razred. Na voljo je bilo več različnih poklicev, zato ni bilo nujno, da je vsak študiral in postal intelektualec. Službe ni bilo težko dobiti, eksistenca ni bila vprašljiva, zato smo sledili tistemu, kar nas je veselilo in navdihovalo.

Vas je pri številnih igralskih preobrazbah navdihovala tudi literatura?

Zelo je pomembno, da me besedilo, ki ga igram, navdihne, saj gojim ljubezen do slovenskega jezika in verjamem, da je treba skrbeti zanj in ga ohranjati. Materni jezik je več kot sredstvo komunikacije, saj se z njim razvija naš celoten pojmovni svet. Jezik razvija narod in s tem rastemo vsi.

Kaj najraje berete v prostem času?

Od slovenskih avtorjev zelo rada berem Alojza Ihana in Miho Mazzinija. Obožujem tudi članke Ervina Hladnika Milharčiča. Všeč so mi ljudje, ki analizirajo patologijo slovenskega naroda, kar ne pomeni, da je le naš narod patološki. Vsak narod ima svoje patologije, rituale, bisere, prednosti. Ihan in Mazzini zelo dobro analizirata slovensko družbo in iščeta vzorce, ki se pojavljajo v njej.

Ste prebrali knjigo Čas nesmrtnosti, v kateri se Alojz Ihan ukvarja z vprašanjem nesmrtnosti, dotika pa se tudi strahu pred staranjem in smrtjo?

Ne še. Me čaka čez cesto v knjigarni.

Knjiga predstavlja človeško željo, da bi s pomočjo novih tehnologij zamrzovanja posegali v ustroj človeškega življenja in umiranja. Čutite strah pred staranjem in smrtjo?

Da. To je imanentno vsakemu človeškemu bitju. V mladosti sem sicer imela obdobje, ko me ni bilo strah smrti, kar ne pomeni, da sem si jo želela, vendar sem verjela, da je smrt zgolj prehod, nadaljevanje življenja v drugi obliki. Bolj se približujem temu, bolj se mi zdi, da se ni mogoče s takšno lahkoto srečati s smrtjo. Toda če imaš čiste račune na vseh ravneh, je strah pred smrtjo manjši. Glede staranja sem se odločila, da bom

«««»»
Spremembe
poskušam
sprejeti z dobro
voljo.
«««»»

prisluškovala življenju in da bom hvaležna za vsako spremembo, ki se pojavi. Spremembe poskušam sprejeti z dobro voljo. Sčasoma imamo namreč samo dve možnosti – ali smo stari ali pa mrtvi. Raje izberem staranje. Priznam, da se dobro počutim v svoji koži. Neki zdravnik mi je dejal, naj se ne bojim staranja, ker vsako obdobje prinese nove stvari.

V zadnjem času ste igrali v televizijskih nadaljevankah, najprej v Usodnem vinu, nato v humoristični seriji Dragi sosede, kar je najbrž posebno obdobje v vaši igralski karieri.

Še kar presenetljivo, res je. Ko sem začnjala, so mi napovedovali krasno filmsko kariero, češ da me ima kamera rada, pa nimam v žepu niti ene glavne vloge. Sem pa več delala na televiziji.

Vas je presenetilo, da so vas povabili k sodelovanju v humoristični seriji Dragi sosede?

Da, ampak nadaljevanka mi je všeč, čeprav vloga, ki jo igram, ni na prvem mestu mojih želja. Zanimajo me namreč drugačne vloge. Toda ko so me povabili k sodelovanju, sem vabilo z veseljem sprejela, saj je zame to povsem nov izziv, prav tako smo se med snemanjem zelo zabavali.

Je težko nasmejati gledalce?

Seveda. Najbolj idealno je presuniti ljudi skozi smeh, kar znajo le redki, saj je to izjemno težko. Charlie Chaplin je to obvladal. Če želiš ljudem omogočiti katarzo, ni dovolj, da rad igraš, ampak je pomembno, da je igra podprta z dobro vsebino in besedilom. Podobno je s humorjem. Če nimaš dobre predloge, je težko nasmejati ljudi.

Ste se med snemanjem nadaljevanke spoprijateljili s soigralci?

Vedno se povežemo. Nekoč so gledališkimi ansambli rekli gledališka družina, ker se igralci razgalimo drug pred drugim in živimo nenavadno življenje. Veliko časa preživimo skupaj v včasih zelo čudastih situacijah in vsakomur bi priporočala, da poskusi kaj podobnega. Naše delo ni le zabavno, ampak tudi očiščujoče in včasih boleče. Zavedam pa se, da ni vsakdo nardarjen za igro.

Tudi pogumen ni vsakdo dovolj, da bi nastopal na odru.

Res je. Na odru smo igralci namreč pogosto razgaljeni, kar ni preprosto. Podobno je tudi v življenju. Očarajo me namreč odprti ljudje, ki so zvesti sami sebi. Če najdeš stik s sabo in s tokom življenja, je to občudovanja vredno. Prikrivanje nam vzame veliko energije. Vsi smo namreč samo ljudje. Tisti, ki so najbolj odprti, so zame najbolj zanimivi. In pristen stik iščem tudi v gledališču.

Judita Zidar je igrala tudi v nadaljevanki Usodno vino.

So vaši prijatelji večinoma iz gledaliških krogov?

Ne, povsod najdem navdihujoče ljudi. Med ljudmi obstajajo čudežne iskre, za katere ne vemo, kdaj se bodo pojavile. Pomembno je, da najdeš stik s sočlovekom. Nekaj prijateljev imam iz mladosti, kar zelo cenim, saj se ob njih počutim domače.

Je sočutje pomembno tudi pri ustvarjanju vloge?

Da, treba je imeti odnos do vloge. Večinoma imam rada svoje vloge, saj imam rada ljudi. Včasih se zgodi, da ne odobravaš dejanj svojega lika, vendar najdeš motivacijo, ki ti omogoča vstop v vlogo, in pogosto se rodi sočutje. V preteklosti sem bila neusmiljena do ljudi, ki so le na videz sočutni. Zdaj vem, da ne smem obsojati ljudi, saj ima vsak svojo pot in živi po svoje. Toda opažam, da veliko ljudi zase misli, da so dobri, ko pride do krize, pa se zlomijo. Sami sebe ne poznamo dovolj dobro. Če bi se poznali dovolj dobro, bi imeli več sočutja do drugih.

Igralski poklic zahteva veliko poglobljanja vase, kar je najbrž naporno. Vas je bilo kdaj strah odkrivati svoje čustvene globine?

Ne, čeprav je to včasih zelo težko. Ego je izmuzljiva žival, ki premika svoje maske in zidove, zato zelo težko prideš do svojega resničnega bistva. To se zgodi zelo redko. Toda nikdar me ni bilo strah poglobljanja v vlogo in vase, ker sem verjela, da so globoko v meni, za ogromnimi zamrznjenimi bloki strahu in sramu, skriti biseri, in ne demoni.

Vam je bila katera izmed vlog, ki ste jih igrali, podobna?

Z vsako imam nekaj skupnega. Vloga, ki jo ustvarim, nisem jaz, ampak hkrati sem jaz, kar je paradoks, ki ga je treba sprejeti. Navadno reagiram drugače kot moje junakinje. Ne bi mogla utapljati žalosti v alkoholu tako zelo neusmiljeno kot Marta v predstavi *Kdo se boji Virginije Woolf?* in ne bi mogla trpinčiti svojega moža ter vztrajati v zakonu, polnem trpljenja. Prav tako ne bi mogla zapustiti strok, kot je to naredila Ibsnova Nora. Tudi Mill Llavarellu iz predstave *Dlje od najdlje se* v marsičem razlikuje od mene, vendar je bila zelo borbena in v tem sva si podobni.

V nekem intervjuju ste dejali, da ste se morali v življenju veliko boriti. Imate še vedno občutek, da se morate boriti?

Včasih sem mislila, da je borbenost povezana s strastjo. Z leti, ko se umirjam, pa sem odkrila, da se notranja moč ohrani in da je borbenost stvar značaja.

Dolgo časa ste bili sami s sinom. Je bilo težko usklajevati gledališko delo z vzgojo otroka?

Do sinovega desetega leta sva bila z bivšim možem še skupaj in o svojem bivšem možu lahko govo-

rim s hvaležnostjo, saj je vedno pomagal pri vzgoji otroka. S sinom sta se izjemno dobro razumela. Tudi moja mama, ki je živela v isti ulici, mi je zelo pomagala. Toda kljub temu sva s sinom včasih oba jokala, ko sem odšla zvečer v gledališče.

Je vašega sina kdaj zanimalo igrilstvo?

Ne. Svoj poklic imam izjemno rada, vendar si nisem želela, da bi se sin ukvarjal z igro. Naš poklic je čudovit, a imaš totalno premalo vpliva na svoje delo. Marsikdo ne dobi pravih priložnosti in tega ne bi privoščila svojemu sinu. Želela sem si, da ima dobro izobrazbo in da se ukvarja s področjem, ki mu omogoča razvoj kariere na podlagi referenc, in ne preferenc. V igralskem poklicu dobiš namreč priložnost, če si nekemu všeč.

Nekoč ste priznali, da vas moti, ker ženske vloge niso nosilke ideje, temveč so vedno v podporo moškemu. Ste imeli veliko takšnih vlog?

Trenutno sodelujem pri sijajnem tekstu, ampak imam točno takšno podporno vlogo, saj igram ženo. Večina ženskih vlog je v podporo moškemu, kar pomeni, da so njegova žena, mati, ljubica ali hči, ne pa nosilke ideje. Toda imela sem srečo, ker sem igrala veliko zanimivih vlog. Nekatere igralko namreč nikdar niso igrale ženske, ki bi imela stališče do sveta, in ne le do moža.

Širšo prepoznavnost so vam prinesle televizijske vloge. Vas ljudje pogosto ustavijo na ulici in ogovorijo, kakor da vas poznajo?

Da. Toda kadar sem šla na tržnico, so me ljudje prepoznali tudi po gledaliških vlogah, kar me je razveselilo, saj to pomeni, da radi hodijo v gledališče. Navadno so me prijazno pozdravili, mi segli v roko in bila sem počaščena. Če nastopaš v televizijski nadaljevalki, je drugače, saj imajo ljudje občutek, da si last vseh in si bolj prepoznaven, vendar ne zato, ker si naredil nekaj velikega. To cenim, vendar si ne pripisujem kakšnih posebnih zaslug za prepoznavnost. Prepoznavnost namreč ni nekaj resničnega, ampak je minljiva. Toda prijaznost me vedno poboža in ljudje so prijazni do tebe, če te prepoznajo.

Kako izkazujete prijaznost do sebe?

Najbolj srečna sem, kadar prispevam na vrh kakšnega hriba na topel, lep dan v prijetni družbi. Takrat mi zavriska srce. Nisem športna navdušenka, zato me morajo prijatelji prepričati za hojo v hribe, vendar se pozneje odlično počutim. Srečna sem tudi, kadar me prevzame kakšno umetniško delo, film, gledališka predstava ali glasba. Prav tako me osrečujejo zanimivi ljudje, prijetna družba. Radostijo me majhni čudeži, ki so neoprijemljivi in se zgodijo med ljudmi. Potem ko se nas nekaj ali nekdo dotakne, nismo več isti. ■